Люботинський професійний ліцей залізничного транспорт

Всеукраїнський літературний конкурс "Розкрилля душі"

Творча робота на тему: "Жив-був народ над Прип'яттю - і зник

Виконав:
учень ІІІ курсу, гр. ПМЕП 2/
Карпенко Антон

Керівник: викладач
української мови та літератур
Соловей І.В.

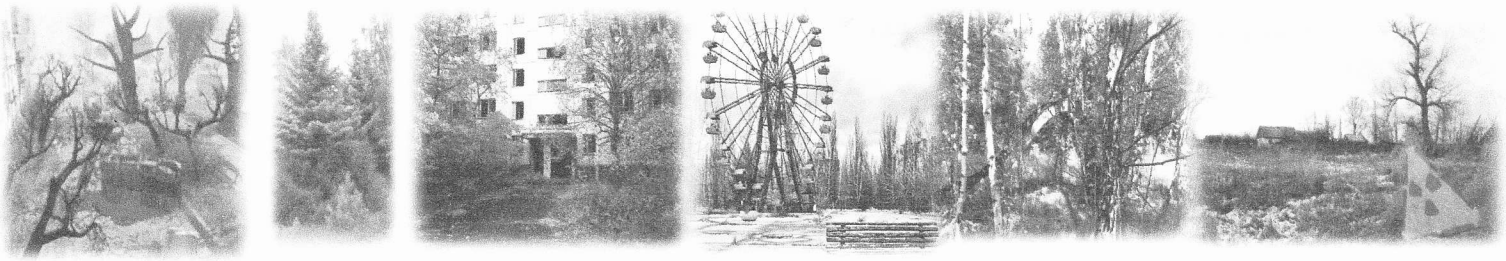

Твір на тему: «Жив-був народ над Прип'яттю - і зник"

Чорних дат у людства є немало…
Кожна з них – це міна під прогрес.
Найстрашніше, що усіх спіткало, -
Вибух на Чорнобильській АЕС.

Протягом свого історичного розвитку людство зазнало багато горя, змушене було боротися за існування на Землі, його спіткали пошесті, стихійні лиха, війни… Однак усі ці події рано чи пізно відходили в минуле, пережиті й подолані, залишаючи в собі лише спогади, тим часом як Чорнобильська катастрофа фактично нездоланна, оскільки головним її наслідком є радіація, незрима й невідчутна, здатна діяти протягом тисяч років і на величезних територіях.

Саме тому тема Чорнобильської трагедії близька не лише українцям, а й людям усього світу. Немає ліку людським утратам, не піддається реальній оцінці шкода, завдана здоров'ю нації, однак найважче виміряти травми моральні, адже Чорнобильська аварія змусила людство усвідомити свою безпорадність перед природою і відчути страх перед майбутнім.

Б'ють на сполох дзвони Чорнобиля… Ведуть новий відлік часу…
26 квітня 1986 рік… Ця дата стала першою трагічною віхою в історії атомної енергетики, яка засвідчила: небезпека чатує на того, хто втратив контроль над атомом.

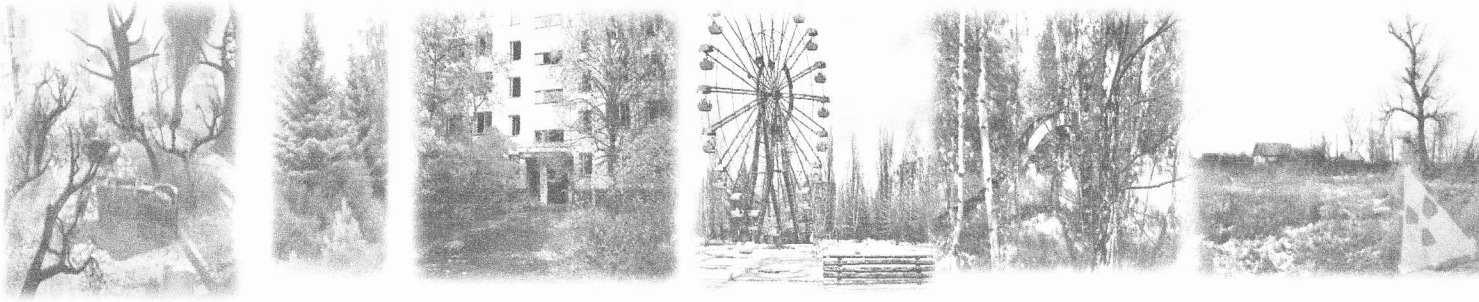

Тієї весняної ночі на берегах Прип'яті люди ніколи не забудуть. Вона була тихою, темною, не віщувала біди. Проте саме в цю ніч відлік часу став аварійним. Від катастрофи відділяли не години, не хвилини, а секунди… Коли все навколо, здається, спало, над четвертим реактором несподівано вихопилися, розтинаючи небо, вогняні язики… І завмерла Україна-мати в німому очікуванні.

Полум'я бурхливої пожежі освітлило кожного, хто там працював і хто там жив, хто був поряд з бідою в ту трагічну годину. Першими до реактора по тривозі прибули пожежники, які не мали права на помилку, і взяли

Перший удар на себе,
Перший вогонь на себе.
Так одчайдушний Данко
Людям віддав своє серце.
Як же тут не згадати,
Поруч з ним не назвати –
Вас, що уміли серцем
Грізний вогонь зупиняти.
З атомом стати до бою –
З полум'ям смертоносним,
І заступили собою
Світ, що малий і дорослий…

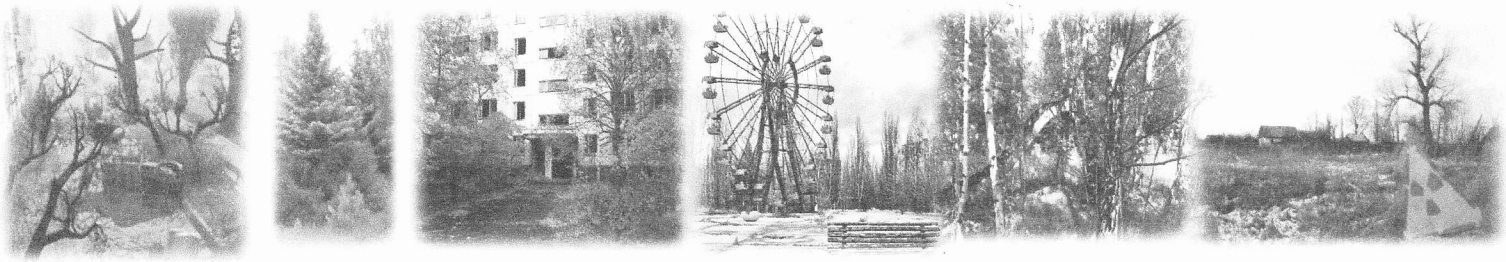

Ліна Костенко чи не перша підкреслює масштаби проблеми, порівнюючи духовне банкрутство людських душ із найстрашнішою екологічною катастрофою — Чорнобилем:

Хто в нашу долю тільки не втручався,
В яких тенетах тільки не б'ємось,
Духовний Чорнобиль давно вже почався,
А ми ще тільки його боїмось.

Увесь відчай і безпорадність людини, яка опинилася сам-на-сам із екологічною катастрофою, висловила Л. Костенко у своїй поезії:

Атомний Вій опустив бетонні повіки.
Коло окреслив навколо себе страшне.
Чому Звізда-Полин упала в наші ріки?!
Хто сіяв цю біду і хто її пожне?
Хто нас образив, знівечив, обжер?
Яка орда нам гідність притоптала?
Якщо «наука потребує жертв», -
Чому ж не вас вона перековтала?!

Поезія стала своєрідним болісним плачем-прокляттям усіх безневинних і стражденних, усіх тих, хто боїться жити далі і не знає, кого за це судити. Людство назавжди залишить у своїй пам'яті страшний день, коли «ударив чорний дзвін»:

Загадили ліси і землю занедбали.
Поставили АЕС в верхів'ї трьох річок.
То хто ж ви є, злочинці, канібали?!
Ударив чорний дзвін. І досить балачок.

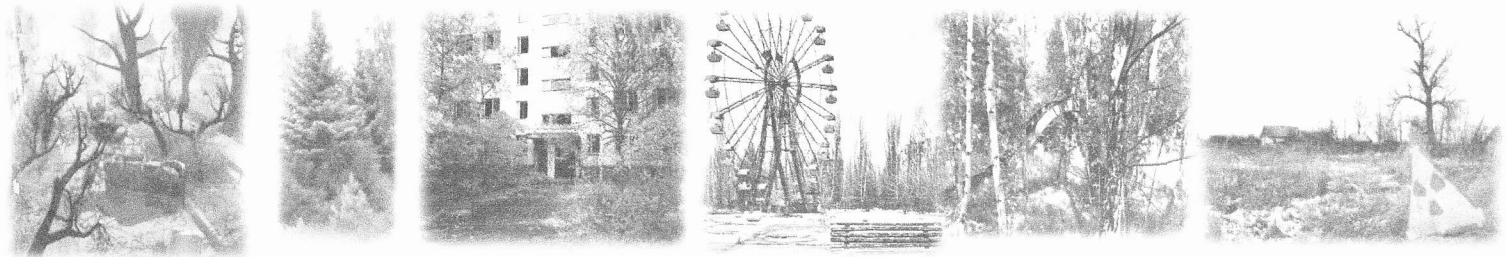

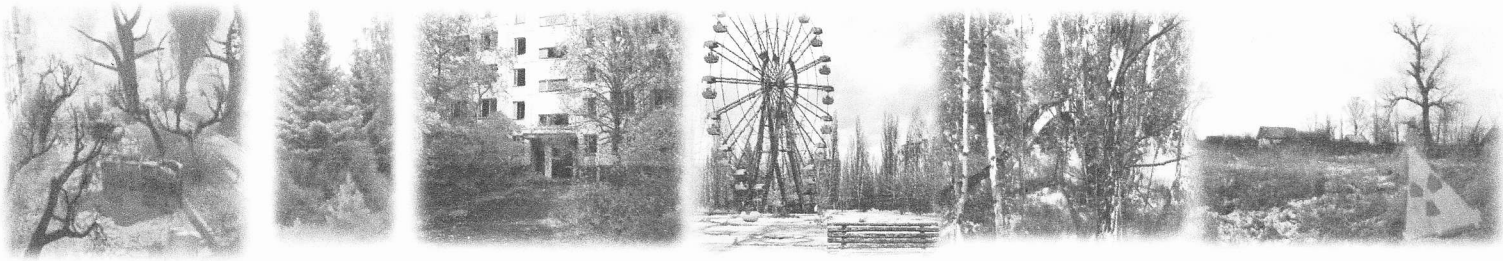

В яких лісах іще ви забарложені?
Що яничари ще занапастять?
І мертві, і живі, і ненароджені
Нікого з вас довіку не простять!

Драма XX століття відображена у багатьох сповнених відчаю творах українських і зарубіжних письменників, і це означає, що сьогодні приховувати правду про Чорнобильську трагедію та її наслідки недоречно і нечесно. Прийдешні покоління, які житимуть у пост чорнобильську епоху, мусять знати про найжахливішу катастрофу людства і винести з неї уроки відповідальності за своє майбутнє і майбутнє своїх дітей.

До чорнобильської катастрофи особлива увага прикута і Ліни Костенко . Відлуння цієї трагедії чутне у творах поетеси. Проте Ліна Костенко донині докладає зусиль, щоб чорнобильська сторінка української історії ніколи не зітліла. Поетеса порушувала цю проблему в публіцистичних матеріалах, у повісті «Зона відчуження» і навіть у документальному фільмі «Чорнобиль, тризна». У складі чорнобильської експедиції Ліна Костенко відвідала місце катастрофи – понівечені населені пункти тридцяти кілометрової зони відчуження, зустрічалася з тими її жителями, які не покинули територію техногенного лиха.

Тема Чорнобиля в ліриці Ліни Костенко особливо терпка. Особисто для неї це була страшна духовна втрата - вона втратила притулок душі. Урочище Страхолісся багато років було її опорою, відрадою. Після чорнобильського лиха цей ліс опинився у зоні радіаційного забруднення. Таким чином вселюдське лихо стало часткою особистої долі поетеси, а, отже, і її творчості.

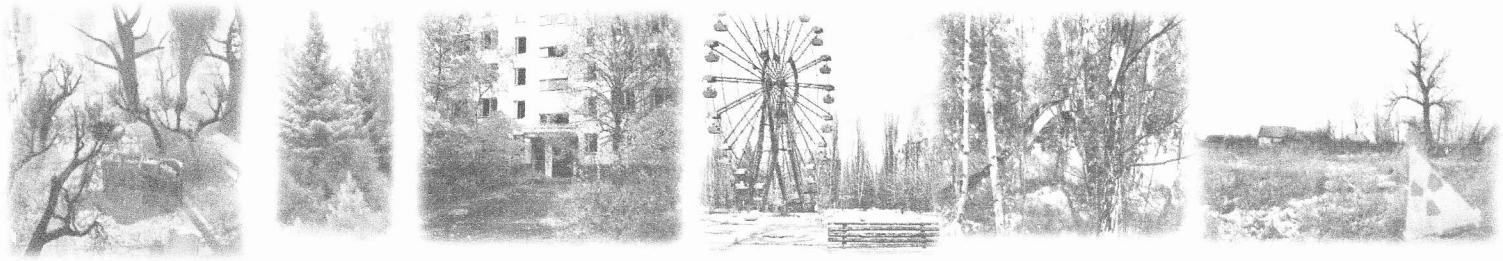

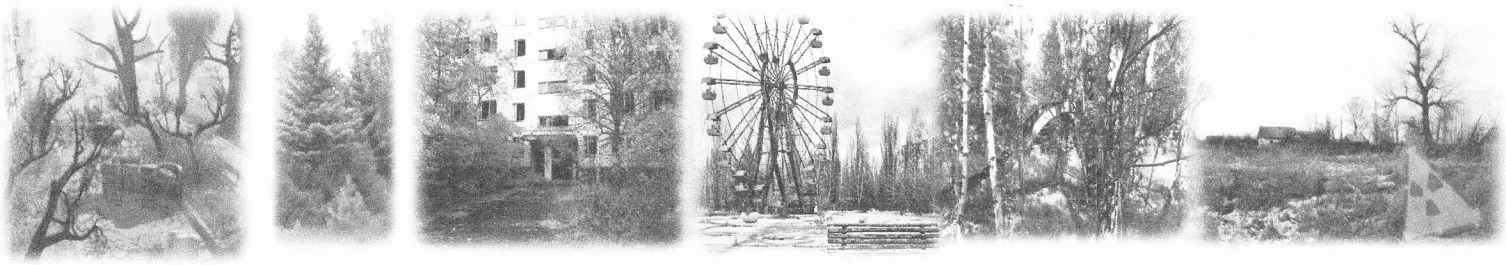

Рядки віршів Ліни Костенко переповнені болем, обуренням, але не відчаєм. За переконанням дослідників, вона однією з перших назвала чорнобильську зону – «зоною національної трагедії». Поетеса у циклі «Інкрустації» стверджує, що біда, яка переходить у спадок із покоління в покоління, приносить не лише матеріальні, а й духовні генетичні втрати. Біда у спадок - це тавро для всього покоління. У циклі "Інкрустації" цій темі присвячено такі поезії, як: «Сосновий ліс перебирає струни», «Стоять озера в пригоршнях долин», «Дзвенять у відрах крижані кружальця», «Моя печаль – ріка без переправи», «А вже земля древлянська рве на собі кайдани» та ін.

Стоять озера в пригорщах долин.
Луги цвітуть у придорожній смузі.
І царственний цибатий чорногуз
Поважно ходить в ранній кукурудзі.
Дівча козу на вигоні пасе.
Машини мчать, баранки крутять аси.
Малина спіє…
І на все, на все лягає пил чорнобильської траси
Роса – як смертний піт на травах, на горіхах.
Але найбільше стронцію - у стріхах.
Хто це сказав, що стріхи – традиційні?
У нас і стріхи вже радіаційні.
Дзвенять у відрах крижані кружальця.
Село в снігах, і стежка ані руш.

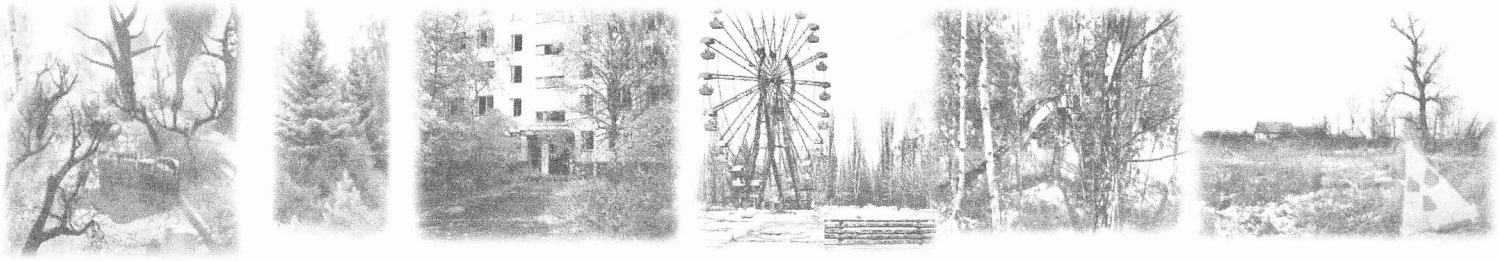

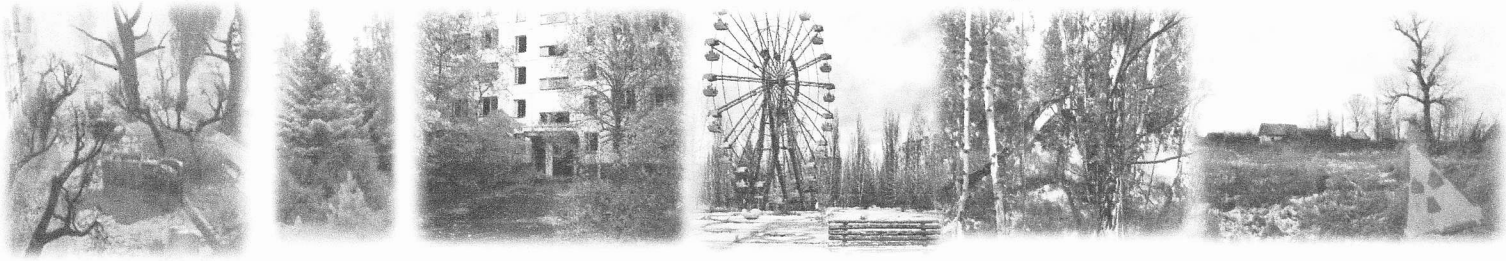

Старенька груша дихає на пальці,
Їй, певно, сняться повні жмені груш,
Їй сняться хмари і липневі грози,
Чиясь душа, прозора при свічі.
А вікна сплять, засклив мороз їм сльози
У вирій полетіли рогачі.
Дощу і снігу наковтався комин,
І тин упав, навіщо городить?
Живе в тій хаті сивий-сивий спомин,
Улітку він під грушею сидить.
І хата, й тин, і груша серед двору,
І кияшиння чорне де-не-де,
Все згадує себе в свою найкращу пору.
І стежка, по якій вже тільки сніг іде.

У Києві презентували книжку Ліни Костенко «Зоря на ім'я Полин: пам'ятаючи Чорнобиль». Я вважаю, що ця книжка – своєрідне вікно у чорнобильську тему, в сприйняття України як частини болю, розгубленості, страху і віри в те, що разом можна подолати біду.

Стражденна наша земля… Зрита могилами, засіяна кулями, полита кров'ю. І, здавалося б, на цій, такій мученицькій землі, ніколи не повинно селитися горе, бо вже стільки було його, що крізь віки і досі чується відгомін тяжкого людського стогону… Чому «Звізда-Полин упала в наші ріки?!» Може, це покарані ми за хижацьке ставлення до природи, за нехтування її законами, за необачність і необдуманість?

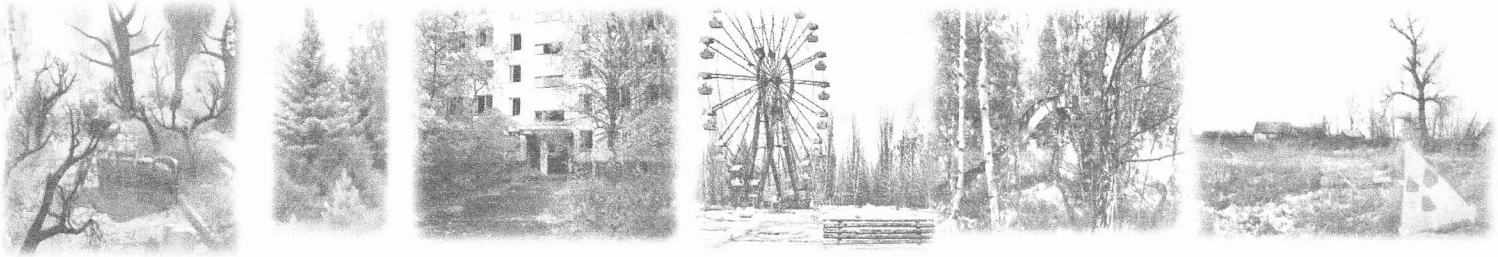

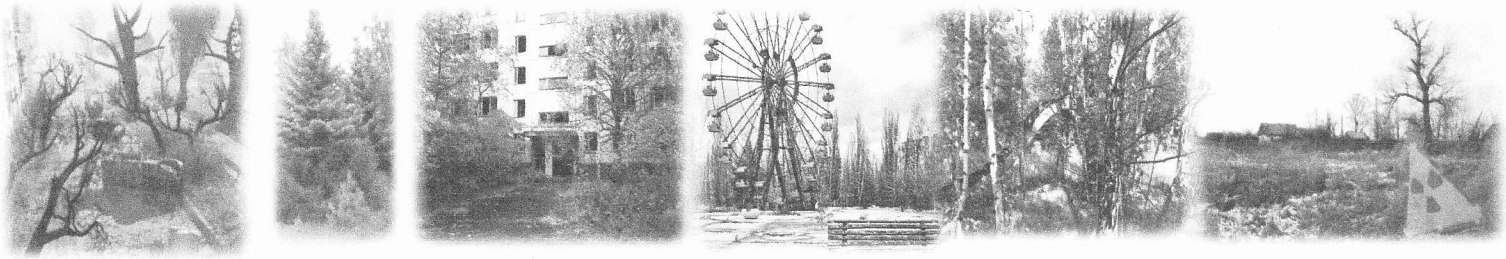

Сьогодні, як ніколи, гостро стоять екологічні проблеми, з них найстрашніша - це наслідки Чорнобильської катастрофи.

Гострим болем відгукнулася в серці Ліни Костенко чорнобильська трагедія. З-під її пера виходять сповнені гіркоти і страждання поетичні рядки:

Ми – атомні заложники прогресу.
Вже в нас нема ні лісу, ні небес.
Так і живем од стресу і до стресу
Абетку смерті маємо – АЕС.

У багатьох творах Ліна Костенко не просто висловлює почуття, описує певні історичні події, але ставить досить складні питання, на які намагається знайти відповідь.

Творчість Ліни Костенко по-справжньому неповторне явище духовного життя української нації. Торкаючись наших душ, вона пробуджує у них світлі і радісні почуття, робить їх благороднішими, чистішими.

Лину думками в сиву давнину... Бачу квітку "чорнобиль" — духмяну, запашну, що має чудодійну лікарську силу. Наші прадіди шукали її, щоб рятувати себе від хвороб, нещасть, щоб дати собі довголіття. Квітка "чорнобиль"... Там, де її було багато, де над степом стояв її дух запашний, там і оселились люди, щоб дихати, набирати здоров'я. Назвали це місце Чорнобилем. І знали про нього лише ті, хто жив там. Жило, росло містечко, стало містом, не підозрюючи, що прийде час, коли про нього дізнається весь світ. Україна ще не вихукала крижаних зашпорів з ураз після чорнобильської катастрофи душ. І ця, люто припорошена «мирним атомом» земля немов застигла у страшному мовчанні-задумі.

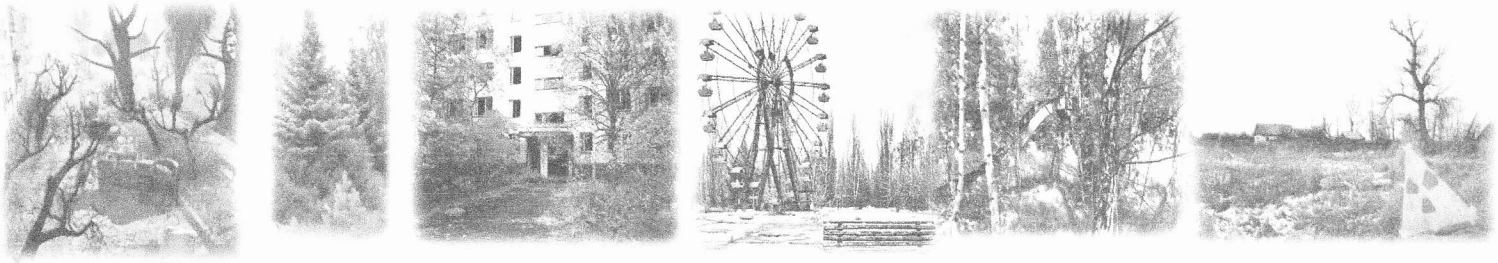

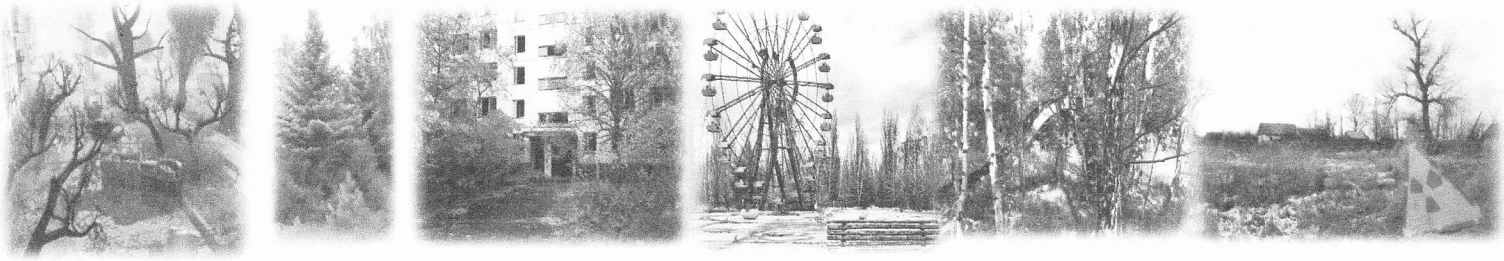

Чарівне Полісся зі смутком дивиться на нас своїми голубими очима-озерами, розкішними багатими лісами, зоріє пам’яттю пращурів, кричить пусткою, плаче самотою… «Жив-був народ над Прип’яттю – і зник».

Прости, Боже, прости, земле рідна, своїх людей-грішників, людей-жертовників… Щороку, щодня, щохвилини людство згадує цей день. І болить у нього душа, і жевріє надія, і не згасає любов до цієї зболеної краси, рідної Вітчизни.

Чорнобильський вітер по душах мете,
Чорнобильський пил на роки опадає.
Годинник життя безупинно іде
… Лиш пам'ять усе пам’ятає

Б’ють тривожним набатом дзвони Чорнобиля… Вони нагадують: пам’ятайте! Хай не повториться! Хай земля зацвітає навесні пишним буйством кольорів, хай пнуться до сонця трави, хай повертаються з чужини журавлі, несучи на крилах радість зустрічі з рідною землею!

О земле втрачена, явися,
Бодай у зболеному сні,
І лазурово простелися,
І душу порятуй мені.

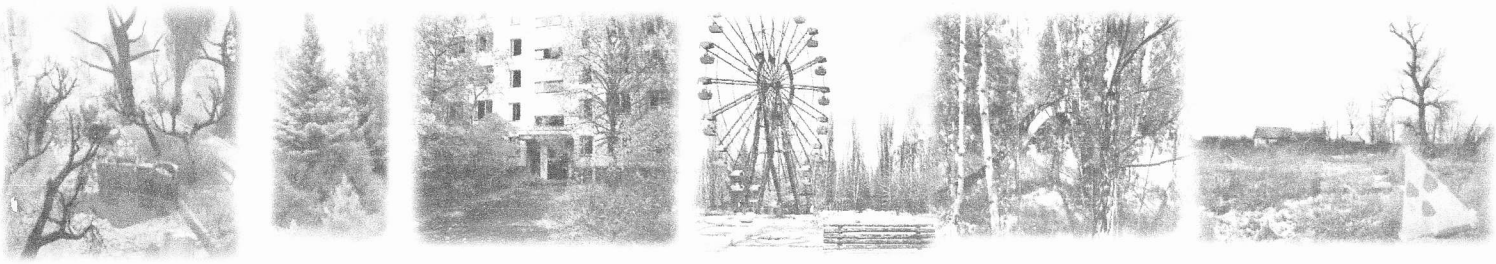

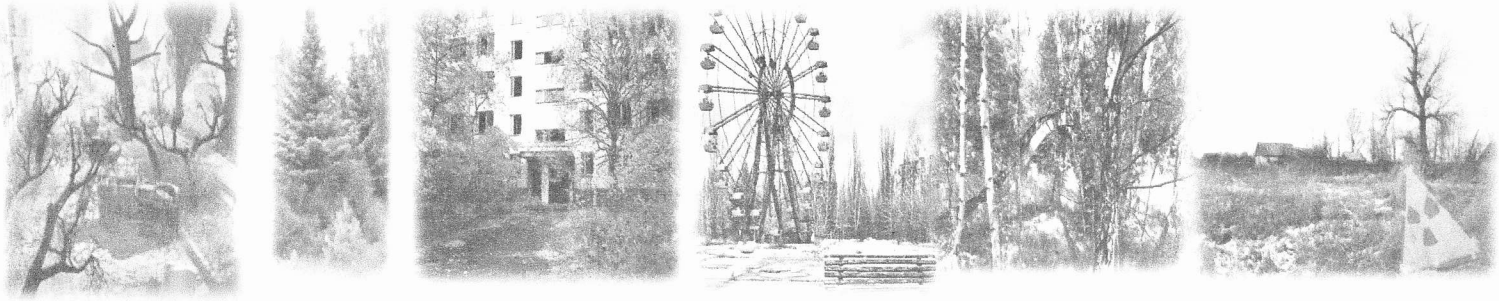

Це вже було вістря атаки. Бій із розбурханою стихією. А поруч, у мирному житті? Що було, що змінювалося, як прийшла страшна звістка?

Луною відгукнулася в мирних помешканнях поліщуків, змусила людей по-новому поглянути на світ. Розпочалася евакуація жителів. «Жив-був народ над Прип'яттю – і зник».

Як глибоко символічно: евакуація відбувається напередодні Великодня. У цей день, за давнім звичаєм, прибирають подвір'я, печуть паски, розписують писанки. Як відомо, яйце символізує першопочаток усього сущого у Світі, знак першозародку Життя. А тут все навпаки. Поля і луки, ліси і озера, річки і ставки поблизу Чорнобиля уражені тяжкою невидимою хворобою, яка залишиться незагойною виразкою на лоні природи, закарбується в серцях тих, хто покинув рідну домівку, обжиті місця, могили своїх батьків. Важко було їм залишати рідні хати, усе те, що вони нажили своєю працею, - ніби відірвати частку свого серця.

Уявляю: висохли річки,
Пощезали і птахи, і звірі.
З краю в край прослалися піски
Фантастичні і мертвенно-сірі.
Уявляю: ні міст, ні сіл.
Ні на чому погляд зупинити
І що все було довкіл –
Неможливо навіть уявити.

Драма XX століття не полишає людські серця. Проходять роки після аварії на Чорнобильській АЕС.

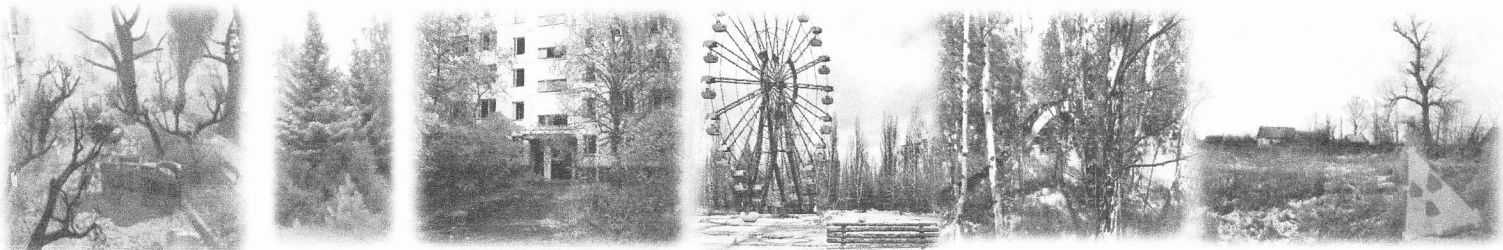

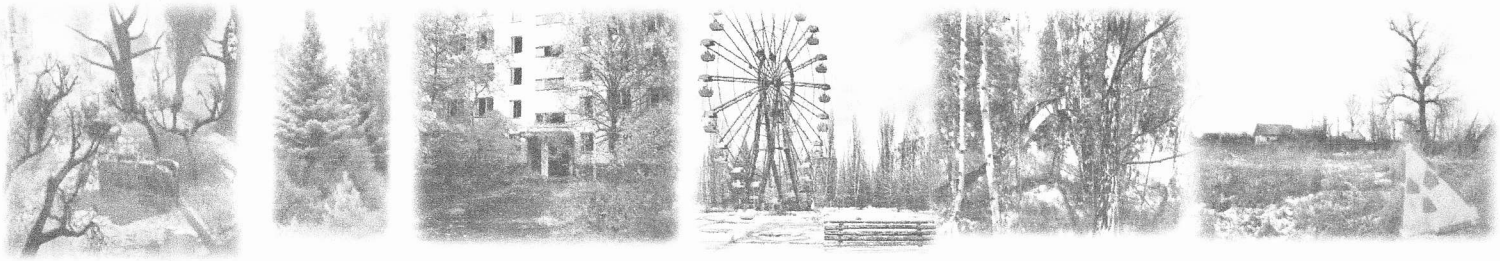

Ось уже минає двадцять дев'ятий рік, а буде сороковий, шістдесятий. Та біль не вщухає, тривога не покидає людей, пов'язаних скорботним часом ядерного апокаліпсису. Чорнобиль атомний. Він, мабуть, зникне після того, як ми витравимо у собі Чорнобиль духовний.

Митці XX століття багато говорять про це у своїх творах, не просто висловлюють почуття, описують певні історичні події, але ставлять досить складні питання, шукаючи власної істини. Людське життя є швидкоплинним, ми не маємо змоги виправити, викреслити те, що вже зроблено, тому маємо оцінювати можливі наслідки своїх дій. І одразу згадуються слова геніальної поетеси Ліни Костенко:

Життя іде і все без коректур,
І як напишеш, так уже і буде…

Багато розмірковують поети та письменники над проблемою змізернення людської душі, яке не повинне відбуватися.

І в епіцентрі логіки і стресу,
Де все змішалось – рідне і чуже,
Цінує розум вигуки прогресу,
Душа скарби прадавні стереже.

І насправді, духовні скарби, сама сутність людини є однаковою за усіх часів, треба вміти не зміщувати акцентів між вічним та минущим, попри обставини суспільні та історичні, ми маємо зберігати духовні скарби попередніх поколінь, що відобразились у мистецтві, у фольклорі, у філософії видатних мислителів минулого... Мені здається, проблема деградації довершеної та високої за своєю природою людської душі залишається актуальною і зараз.